



REPUBLIKA NA PODŠÁLKU

Pták v peněžence

Povídka pana Radima Kafánka

O podobě peněz může hlasovat každý. O jejich množství už tradičně rozhoduje výplata.

Paní Denisa položila tablet mezi cukřenku a Josefovou peněženku. Na obrazovce byly tváře, ptáci, řeky a tolik barev, že to vypadalo, jako kdyby se atlas Evropy oženil s papírnicktím.

„Evropská centrální banka představila deset návrhů nových eurobankovek,“ řekla. „Pět kulturních, pět s řekami a ptáky. A veřejnost může hlasovat.“

Josef otevřel peněženku. „Je tam možnost, aby peníze zůstaly uvnitř?“

„Není.“

„Tak to zase vybíráme obal bez záruky na obsah.“

Pan Radim si přisunul židli. Na jedné padesátieurové ukázce letěl čáp nad řekou.

„Čáp na padesátce je přesný,“ řekl Josef. „Peníze přistanou po výplatě a ještě před obědem táhnou na jih.“

Denisa přejela k dalším návrhům. „Na deseti eurech může být ledňáček, na dvaceti vlha, na stovce tenkozobec a na dvoustovce terej.“

„To už není peněženka, ale odletová tabule,“ řekl Josef. „Jenom číslo brány chybí.“

„Druhé téma je evropská kultura. Callasová, Beethoven, Marie Curie, Cervantes, Leonardo da Vinci a Bertha von Suttner.“

Josef si prohlédl Beethovena. „Ten se hodí na deset euro. Aspoň neuslyší, kolik dnes stojí káva.“

„Beethoven nebyl od narození úplně hluchý,“ poznamenala Denisa.

„To měl štěstí. Ceníky se tehdy ještě četly potichu.“

Pan Radim ukázal na kulturní sérii. „A podle čeho má člověk rozhodnout? Podle krásy, srozumitelnosti, nebo podle toho, koho chce mít v kapse?“

„Anketa se ptá na dojem z návrhů,“ řekla Denisa. „Zúčastnit se může kdokoli s internetem, bez ohledu na věk, národnost nebo zemi pobytu.“

Josef se narovnal. „Takže i Čech může rozhodovat o vzhledu peněz, kterými doma neplatí. To je naše nejsvobodnější měnová politika: hlasujeme o čápovi a riziko nese cizí peněženka.“



PTÁK V PENĚŽENCE · DOKONČENÍ

„Nerozhodujeme,“ opravila ho Denisa. „Vyjadřujeme preference. Konečný návrh vybere Rada guvernérů ECB. Vezme v úvahu veřejnost, odbornou porotu a technické posouzení.“

Josef zavřel peněženku. „Čili hosté hlasují, zda chtějí ke kávě bábovku, věneček, nebo koláč. Kuchař pak přihlédne k názoru trouby a přinese to, co projde plechem.“

„Technické posouzení u bankovek dává smysl,“ namítla Denisa. „Musejí být bezpečné, rozpoznatelné, odolné a přístupnější lidem se zrakovým postižením. Nové ochranné prvky mají ztížit padělání.“

„To beru,“ řekl Josef. „Padělatelům bych dal bankovku s kukačkou. Ta už z principu strká vlastní vejce do cizí peněženky.“

Pan Radim vzal do ruky šálek. „A proč nové bankovky potřebujeme, když se tolik platí telefonem?“

„Protože hotovost je veřejná forma peněz a lidé mají mít možnost vybrat si, jak zaplatí,“ odpověděla Denisa. „Nová série má být také trvanlivější a šetrnější k životnímu prostředí.“

Josef poklepal lžičkou na terminál. „Hotovost je jediná platební aplikace, která nechce heslo, neinstaluje aktualizaci a funguje i tehdy, když Wi-Fi odejde na oběd.“

„Nové bankovky ale neprijdou hned,“ pokračovala Denisa. „Po výběru je čeká vývoj a testování. Do oběhu se dostanou až za několik let. Ty současně zůstanou platné.“

„Výborně,“ řekl Josef. „Než přiletí nový čáp, ten starý nám ještě párkrát odnese nájem.“

Pan Radim se znovu podíval na obě série. „Obraz na bankovce má připomínat, čemu Evropa věří. Ale důležitější je, zda bankovku pozná člověk, který hůř vidí, zda ji přijme obchod a zda ji nikdo nevyloučí jen proto, že nemá správný telefon.“

Denisa zakroužkovala jeden z návrhů. Josef čápa.

„Proč právě jeho?“ zeptala se.

„Je poctivý,“ řekl. „Jako jediný už na obrázku přiznává, že ty peníze dlouho neuvidíme.“

Pan Radim se usmál. Káva zůstala na stole. Padesátka by patrně odletěla.